

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. VIII. Consilium non iurandi in communi hominum conuersatione; &
reuerentia sanctissimo Dei nomini exhibenda

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

2 Philip. 3. 33

2 Psal. 76. 11

bones in aspiciendis bonis operibus tuis cum periculo alicuius propriæ ex eis complacentia; sed potius exemplo Apostoli. *c qua retro sunt, hoc est, que hæcenus fecisti, obliuiscens: ad ea quæ sunt priora, & recentiora, te ipsum extendas:* Satis enim est, Deum nosse, quæ tu facis, vt eius dextra manus te adiuet ac remuneret. Quotidie igitur cum Dauide dicebatur tibi est; *d nunc capite Deo seruire: nec præteritorum rationem habeo, nec eorum recordor: sed hic est mutatio dexterae excelsi, hæc inquam cordis mei mutatio, & recens ad perfectionem assequendam anhelatio, non mea est; sed dexterae Dei, quæ ad eam concipiendam, & procurandam me impellit, & confortat.*

CAPVT VII.

CONSILIUM NON IVRANDI IN COMMUNI *hominum conuersatione; & reuerentia sanctissimi Dei nomini exhibenda.*

1 Mat. 5. 34
Iacobi 5. 12

ALIVD MAGNI momenti documentum dedit suis discipulis Supremus noster Magister, ne Scribarum & Phariseorum deceptionem sequerentur, qui gloriabantur, quod passim iuramentis vterentur, existimantes, hac ratione se magis Dei nomen honorare, si frequentissime illud ore suo proferrent. *Audistis, (inquit) quia dictum est antiquis: non periurabis. Et cædes autem Domino iuramentatum. Ego autem dico vobis non iurare omnino, neque per cælum: quia thronus Dei est; neque per terram: quia scabellum est pedum eius; neque per Ierosolymam: quia ciuitas est magni Regis; neque per caput tuum iuraueris: quia non potes vnum capillum, album facere, aut nigrum. Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, a malo est.* In his Christi Domini verbis aliquid proponitur ex præcepto, aliquid ex consilio seruandum. Nam iuramentum interdum est illicitum, interdum autem potest esse licitum: sed non expedit illud adhibere, interdum autem potest esse licitum, & expedit illo vti: est autem non modice prudentiæ, & scientiæ; nosse medium tenere in re aded varia & perplexa.

I.
b Gen. 22. 16
Esa. 13. 11.
c Apo. 10. 6.
d Ge. 14. 22
e Rom. 1. 9.
De Hæreticis e. Exco. munitam in Synod. Ephesin. f Ierem. 4. 2
g Ibo. 2. 21
q. 83. a. 3.

PRIMUM negari non potest, aliquando licitum esse, ac sanctum iuramentum adhibere: cum ipsemet Deus *h per semetipsum iurauerit, & c Angeli, antiqui Patriarchæ, sancti & Apostoli,* etiam iurauerint, & in lege veteri in aliquibus casibus per mittebatur iuramentum; & Catholica Ecclesia idem approbat, imò etiam in aliquibus iubet, præcipue cum hæreticos penitentes recipit ac reconciliat. Sed vt iuramentum sit licitum & conueniens, adesse debent tres illi socij, quos Ieremias *f Veritatem, Iustitiam, & Iudicium* appellat. VERITAS tunc adesse censetur, cum iurans, verum esse existimat id, quod iurat: IUSTITIA, cum non promittitur aliquid mali, nec causa, cur iuratur, est iniusta: IUDICIUM, quod est virtus prudentiæ, tria alia complectitur, *Necessitatem, Reuerentiam, & Considerationem.* NECESSITAS tunc adesse censetur,

ferur,

setur, cum id, quod iuratur, non potest alio modo sufficienter probari: cum tamen ad proprium iurantis, aut ad proximi bonum, multum referat, ut probetur: quare iurandi causa aut charitas esse debet, aut iustitia, aut misericordia: erit autem seuerius, si etiam obedientia accedat: ut scilicet, qui potest iuridice imperare, aut petere iuramentum, id faciat. **REUERENTIA** in eo est posita, ut sanctum Dei nomen cum ea decencia, qua tantus Dominus dignus est, nominetur. Nam iuramentum (ait S. Thomas) est actus virtutis Religionis, quo Deus honoratur; & confitemur, ipsum esse veritatem infalibilem, testemque supremum: quem ad nostra dicta, & promissa confirmanda, & vera esse ostendenda, adducere possumus, cum igitur vilis vermiculus, tanti Dei auctoritatem adhibet, non debet nomen illud ore suo, nisi summa cum Reuerentia proferre: esseque rationi omnino contentaneum, ut, cum illud profert, caput suum aperiat; aut etiam genua flectat, ut & animam puram, & ore mundo tantum nomen proferat. Ac propterea (ait S. Hieronymus) prohibuit Deus Israelitis *g iurare: vni Dominus: quod linguas suas haberent* factas usu, & consuetudine iurandi per idola. exiguae enim reuerentiae esset, nomen adeo vatum & sanctum linguis adeo, sordidis proferri. **CONSIDERATIO** in eo adhibenda est, ut iuramentum non precipitanter ex alicuius passionis impetu, aut caeco, aut inadertenter proferatur; sed tranquille, & animo pacato; & praemisso examine, an omnia praedicta adsint; ut iuramentum recte fiat, nam, quavis illorum circumstantia deficiente, erit illicitum, & male iurabitur. peccatum autem erit grauius, quod conditio, aut circumstantia, quae deest, maioris erit momenti. Et quoniam adeo est difficile, omnia seruare, ut oportet dixit Saluator: *nolite iurare omnino*. In quo duo praescribit, in omni genere iuramenti seruanda, siue per ipsum Dei nomen, siue per creaturas fiat. Et primum quidem constituit, sub praeccepto prohibens (ut S. August. explicat, quem sequitur S. Thomas) facile, & frequenter iurare: ad quod ex se id sit malum contra reuerentiam nomini diuino debitam; & periculosum, praebens occasionem periuriorum, & iniusticiarum, & grauium aliorum peccatorum. Vtraque causam coniunxit Ecclesiasticus, dicens: *h iuratori non assuescat os tuum, multi enim casus in illa nominatio vero Dei non sit assidua in ore tuo, & nominibus Sanctorum, rerumque sacrarum, non admiscearis: quoniam non eris immunis ab eis. Sicut n. seruis interrogatus & verberibus assidue exceptus a huore non minuitur: sic omnis iurans & nominans, in toto a peccato non purgabitur. Vt multum iurans implebitur iniquitate, & non discedet a domo eius plaga. Damnat itaque Ecclesiasticus exiguam reuerentiam, in Dei nomine cum iuramento, aut sine illo usurpando frequenter ac temere. Et alibi aliam addit rationem scandali & horrois, quam adfert dicens: *in loquela multum iurans horripilationem caput fiatuet: & irreuerentia ipsius obdurataque aurum, verè enim capilli capitis viri iusti eriguntur & pleque tremunt, cum**

huius-

Non sine
necessitate
iurandum
est.
Reuerentia
est iuran-
dum.

g Ose. 4. 15.

Considera-
tione pra-
missi iuram-
dum est.

2.

Lib. de Me-
dicio c. 15
de ser. Dom.
in mon. c. 10
Tom. 4. 2. 2
q. 89. a. 2.
ad 1. c. 4. 5
h Eccl. 23. 9

Eccl. 27. 15

Serm. 65. in
Cant.

Supra art. 5.

De nomin.
Hebraicis.
S. August.
Tract. 4. in
Ioan.
k Mat 5. 37
Lib. 1. de ser.
Dom in
mont. c. 30.
Tom. 4.

Non sine
gravi dam.
no iures vi.
spiritualis.

Apud S.
Thom. in
Iacob. 5.
I Iacob 5. 12
S. Aug. epist.
154. ad Pub.
in Zach. 5. 1

huiusmodi iuramenta audit; ideoque aures etiam suas obturat, ne audiat
ALTERUM, quod Saluator noster commendat; est per modum con-
 filij: (vt S. Bernardus aduertit) vt scilicet discipuli eius, qui meritò debent
 perfectionem profiteri, quod in ipsis est, nullo modo iurent, nec ad id pro-
 pendeant, nisi urgente aliqua necessitate, cui sint obstricti, cogantur. Tum
 quòd iuramentum (teste S. Thoma) debet esse instar medicinae, quae non su-
 mitur, nisi ad morbum depellendum, & cum aliter fieri non possit: tum
 quòd meritò debeant vitam suam excellenti adeò sanctitate instituerè, vt
 vel simplici eorum verbo fides meritò adhibeatur. Quare nusquam tegit-
 tur, quod ipse Saluator iurauerit: nam verbum illud, Amen, Ar, en, quo in-
 terdum utebatur, non erat iuramentum, sed (vt ait S. Hieronymus) idem si-
 gnificat, quod verè, verè dico vobis. ideoque dixit: *k si sermo: ester est, est*
non, non: & quod abundantius est, a malo est. quasi dixerit: (vt explicat Sanctus
 Augustinus) nihil vos addere debetis, si autem addendum aliquid fuerit, id
 proveniet ex miseria, aut malitia proximi, ad id vos urgentis: eò quòd non
 velit aliàs dictis vestris fidè adhibere. Ratio huius est, eò quòd Christus D.
 N. adeò perfectos velit nos esse, vt firmo decreto apud nos constituerimus
 nunquam mentiri, aut alios decipere, alicuius commodi etiam totius mun-
 di intuitu; nec timeamus, aut suspicemur, reliquos Euangelij ipsius secta-
 tores velle mentiri, aut nos decipere. Et hac ingenua dispositione, & opi-
 nione habita, non est opus iuramento: quare, qui in communi conuersatio-
 ne & familiaritate iuramentum ab alio exigit, ostendit, se de eo tam bonam
 opinionem non habere; nec certum esse, quod alter non velit ipsum decipere,
 nisi adhibito iuramento. Quando autem ex hoc nullum aliud dam-
 num sequitur timeretur, quam, quod ipsius dictis fides non adhibere-
 tur; aut ipsum damnum esset eius proprium, a quo exigitur iuramentum: est
 multo melius, vt vir grauis & spiritualis iuramentum non adhibeat; sed Sal-
 uatoris consiliam, vt litera sonat, sequatur: nam, si omnes, quibuscum ille
 agit, sciant, & aduertant, ipsum in communi sua conuersatione & colloqui-
 nunquã iurare: facilius fidem ei adhibebunt; nec iuramentum exiget. Ex quo
 cum S. Augustino concludo: Iuratio falsa, perniciofa; vera periculosa: nulla,
 secuta; modo iam explicata. Ac propterea S. Iacobus adeò rem exaggerauit,
 vt dixerit, *ante omnia, fratres mei, nolite iurare, quodcumque iuramentum, ut non*
sub iudicio decidatis, ne scilicet ab vno iuramento in aliud labentes, ad perni-
ciosum aliquod peruenjatis, & in Dei iudicio damnemini. Quam autem sit
 iudicium illud tremendum, & horrendus casus ille; ostendit Deus Zachariae
 Prophetae, in *m quodam volumine volante, instar membranae, in quo scripta*
erant peccata peierantium, & eorum supplicia, quod venit ad domum iurantis
h; nomine Dei mēdatuer, & consumpsit eam, & ligna eius, & lapides eius. Vt fufius
 diximus

diximus tomo secundo tractatu quarto, capite vndecimo.

Nec sine mysterio, cum Christus D. N. iuramentum prohibuit, non fecit mentionem iuramenti, quod sit ex parte per nomen Dei; sed expressit, quod sit per creaturas, & quidem nominatim per quatuor, per quas Iudaei iurare consueverant. Ad huius rei causa fuit: quia, qui verbum iurandi exprimit in eo includit nomen Dei: idem est enim IVRO quod Deum in testem adduco. Sed expressit Christus iuramenta, quae fiunt per creaturas, ne iurantes parvi illa facerent; declaravit enim etiam in illis includi auctoritatem & potestatem Dei, per quem precipue iuratur. Nam iurare per caelum, aut per terram, est iurare per creatorem, qui in caelo est, tanquam in throno suo; & in terra, tanquam in strato vel scabello; & iurare per templum, aut civitatem sanctam, est iurare per Regem aeternum, eidem assistentem; & iurare per caput tuum, est iurare per supremum eius gubernatorem, a quo illud suum recipit esse; & capilli eius, quod sint albi, aut nigri: quod si male iures, descendet super caput tuum malum, quod facis. Obiter autem docuit nos etiam, non esse iurandum per creaturas, quae tales sunt: id enim esset genus quoddam idololatriae, quasi poneretur in eis aliquid diuinitatis, siquidem (vt Apostolus dixit) non homines per maiorem sui iurant: vt eius testimonio confirmet, quod ipsi proprio suo non possunt. Quare Deus D. N. iurat per seipsum: ed quod te maiorem non habeat, per quem iuret. dum autem per creaturas iuramus vt legitime id fiat, respicere debemus ad aliquid nobis maius, quod in eis elucet. Ideoque grauissimum peccatum est iurare per daemone[m], Antichristum, aut Mahometem ed quod tunc videamur protestari, esse in eis altius quiddam, & quasi diuinitatem. Ac propterea Deus prohibuit Hebraeis o per nomen externorum Deorum iurare, vt neque audiretur ex ore eorum.

CAPVT IX.

CONSILIVM DE VOVENDO DEO D. N. & ratio id cum perfectione faciend.

ALIVD CONSILIVM Evangelicum excelae perfectionis promissivum & votorum, quae D. N. offeruntur: quae etiam sunt actus virtutis Religionis, sicut ipsum iuramentum: quamvis inter sit, quod Religio non inclinatur ad iurandum, nisi in casu grauis necessitatis, vt iuranti fides adhibeatur, vt haecenus diximus: ad Votum autem inclinatur propter ipsummet. Nam (vt ait S. Thomas) ex se ipso est actus sanctus valdeque laudabilis promittere Deo aliquid, quo reuerentia & honor illi exhibetur: quilibet enim honor, adoratio, & cultus illi in primis debetur ob infinitam eius excellentiam. Ex quo duplex Voti excellentis proprietates oritur. Altera est, quod opus alioqui bonum eleuet ad maiorem

3.
S Tho. 2.2.
q.89.a.6.
iuraro est
Deum p se
stem addu
cere.

Non est iurandum per creaturas.
n Heb. 6.16.

Iurare per daemone[m] grauissimum est peccatum.
o Exo. 23.13

Votum actus est virtutis.

2.2. q.88. a. 5 & 6.